

Bijlage 1: Toelichting op Zuid Hollands Programma Landelijk Gebied en Gebiedsproces Landelijk Gebied in Krimpenerwaard

Inhoudsopgave:

1. Zuid Hollands Programma Landelijk Gebied
 - 1.1. Zuid Hollands Programma Landelijk Gebied tot 1 juli
 - 1.2. Zuid Hollands Programma Landelijk Gebied na 1 juli
2. Gebiedsproces Landelijk Gebied in Krimpenerwaard
 - 2.1. Organisatie Proces Landelijk Gebied in Krimpenerwaard
 - 2.2. Maatregelen en projecten uit ZH-PLG in Krimpenerwaard
 - 2.3. Bodemdaling remmende maatregelen / reductie CO₂ uitstoot uit veen
 - 2.4. Werkgroepen landbouw en natuur
 - 2.5. Hoe verder na 1 juli in Krimpenerwaard

Bijlagen:

2. Voorontwerp Zuid Hollands Programma Landelijk Gebied
3. De Veenweidestrategie 1.0
4. Brief aan GS provincie over ZH-PLG en Ruimtelijke Puzzel

1. Zuid Hollands Programma Landelijk Gebied

1.1 Zuid Hollands Programma Landelijk Gebied tot 1 juli

In de Kamerbrief van minister Van der Wal van 10 februari 2023 worden provincies gevraagd om uiterlijk 1 juli 2023 provinciale gebiedsplannen op te leveren, waarin opgenomen wordt welke indicatieve doelen daarbij gesteld worden voor de verschillende opgaven in het landelijk gebied. Het voorontwerp ZH-PLG (bijlage 2) is het gebiedsplan van de provincie Zuid-Holland. De opgaven natuur (incl. stikstof), water en klimaat in het kader van het ZH-PLG voor Zuid-Holland zijn in het voorontwerp als volgt samengevat:

Natuur en Stikstof	Water	Klimaat
30% natuurherstel VHR, met nationale areaal- en kwaliteitsopgave. Achteruitgang moet op landelijk niveau gestopt zijn 2030	Concentraties nutriënten (P en N) in oppervlaktewater voldoen aan wettelijke normen. 2027	Emis�iereeductieopgaven broeikasgassen veenweiden voor 6 provincies, als onderdeel van de nationale opgave Broeikasgassen landgebruik. 0,21 Mton CO ₂ -eq reductie in Zuid-Holland. 2030
50% areaal met stikstofgevoelige habitats binnen Natura 2000 onder de KDW. 2030	Concentraties gewasbeschermingsmiddelen in grond- en oppervlaktewater voldoen aan wettelijke normen. 2027	Landelijke emissiereeductieopgave broeikasgassen voor de veehouderij en akkerbouw (mestaanwending akkerbouw). Indicatief reductiedoel van 0,3 Mton CO ₂ -eq in Zuid-Holland.
74% areaal met stikstofgevoelige habitats binnen Natura 2000 onder de KDW. Voor Zuid-Holland 2,5 Kton NH ₃ reductie (incl. basispad). 2035	Grondwaterlichamen voldoen aan norm voor goede kwantitatieve toestand. 2027	Koolstofvastlegging in bomen/bos/natuur (gerealiseerd via Bossenstrategie) Landelijk 0,4 tot 0,8 Mton CO ₂ -eq per jaar.
Hydrologische condities Natura 2000-gebieden op orde. 2027	Beleid, inrichting en beheer aangepast aan het veranderende klimaat. Schade en ontwrichting door weersextremen zoveel mogelijk beperken. 2050	Koolstofvastlegging in landbouwbodems. Landelijk 0,5 Mton CO ₂ -eq. 2030
Resterende opgave areaal voor Natuur Netwerk Nederland (NNN) in Zuid-Holland: 3.270 ha. 2027		
Areaal opgave nieuw bos in Zuid-Holland: 150 ha binnen NNN. Daarbuiten nog niet toebedeeld. 2030		
10% Groenblauwe dooradering (waarvan de helft in 2030). - Prioritaire gebieden 10% in 2030 Rest: overbruggen helft van het gat naar 10% in 2030		2050

Wettelijk Vastgelegd	VHR, KRW, Wsn, Wnb, Klimaatakkoord	VHR: Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen
Bestuurlijke Afspraak	Natuurpact, Bossenstrategie	KRW: Kaderrichtlijn Water
Ambitie	Deltaprogramma Biodiversiteit, Deltaprogramma Zoetwater, Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie	Wsn: Wet stikstofreductie en natuurverbetering
		Wnb: Wet natuurbescherming

Op basis van de bodem en ondergrond en sterke samenhang in opgaven en oplossingsrichtingen heeft de provincie drie kerngebieden onderscheiden voor het opstellen van het provinciale gebiedsplan: de kerngebieden 'Kust en Duinen', 'Zuid-Hollandse Delta' en 'Veenweiden'. Krimpenerwaard is een deelgebied in het kerngebied Veenweiden.

Voor het gebiedsplan 'Veenweiden' binnen het ZH-PLG dient de Veenweidestrategie 1.0 (mei 2023) als basis (bijlage 3). Deze Veenweidestrategie is toegespitst op de problematiek rond bodemdaling en klimaat (CO₂-uitstoot uit veen). Ten opzichte van de Veenweidestrategie 1.0 verbreedt het gebiedsplan Veenweiden ZH-PLG zich richting de integrale ambitie voor het landelijk gebied: naast de doelen voor klimaat, natuur en water benoemt het voorontwerp ZH-PLG ook volhoudbare landbouw en sociale samenhang in stads- en dorpskernen buiten de grote steden.

De provincie heeft in de afgelopen maanden de focus gelegd op het scherp krijgen van de nul-situatie per deelgebied, de doelen en de opgaven, met zoveel als mogelijk input uit de deelgebieden. Daarnaast heeft de provincie de deelgebieden gevraagd om inbreng van maatregelen en projecten voor de korte termijn die bijdragen aan het doelbereik van het ZH-PLG.

Het voorontwerp ZH-PLG dat door de provincie is gedeeld met het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit betreft een door de provincie opgemaakt document, waarover niet besloten wordt door de gebieden.

Wel is naar aanleiding van het voorontwerp ZH-PLG een brief aan Gedeputeerde Staten van de provincie verstuurd door ons college op 5 september, waarin onze gemeente aan de provincie vraagt:

1. om in het ZH-PLG uitgangspunten en maatregelen toe te voegen ten behoeve van de leefbaarheid en vitaliteit van het landelijk gebied in de toekomst, met daarbij ook specifieke aandacht voor de agrarische sector in het gebied;
2. om in het Ontwerp ZH-PLG redelijke en billijke doelen te formuleren waar we samen met u en het Gebied verder aan kunnen werken. Het is van belang om daarbij voldoende tijd te nemen om de gestelde doelen te behalen;
3. om niet uit het oog te verliezen wat al is bereikt met de gebiedsontwikkeling Veenweiden Krimpenerwaard;

De volledige brief met de toelichting op deze drie punten kunt u vinden in bijlage 4.

1.2 Proces Zuid Hollands Programma Landelijk Gebied na 1 juli

De provincie heeft in het voorontwerp ZH-PLG voor de verdere uitwerking van het ZH-PLG de volgende planning voor na 1 juli opgenomen:

- Uiterlijk 1 juli vrijgave toetsbaar voorontwerp van het gebiedsprogramma.
- Tot voorjaar 2024: Toewerken naar Ontwerp ZH-PLG:
 - o Verwerken feedback en aanvullende input van
 - Rijk, planbureaus, EA
 - Partners (inclusief formeel traject)
 - Beleidsontwikkeling intern
- Medio 2024:
 - o Definitief ontwerp ZH-PLG en aanvraag Transitiefonds

Per deelgebied start na 1 juli het proces om een deelgebiedsprogramma op te stellen. Hierbij volgt de provincie de volgende aanpak:

Startbeslissing per deelgebied en start Verkenning in Q1 2024;

- Toewerken voorkeursbeslissing eind 2025;
- Planuitwerking en Realisatie na 2025;
- Tegelijkertijd wordt steeds al gewerkt aan uitvoering van low regret en koploper projecten en maatregelen.

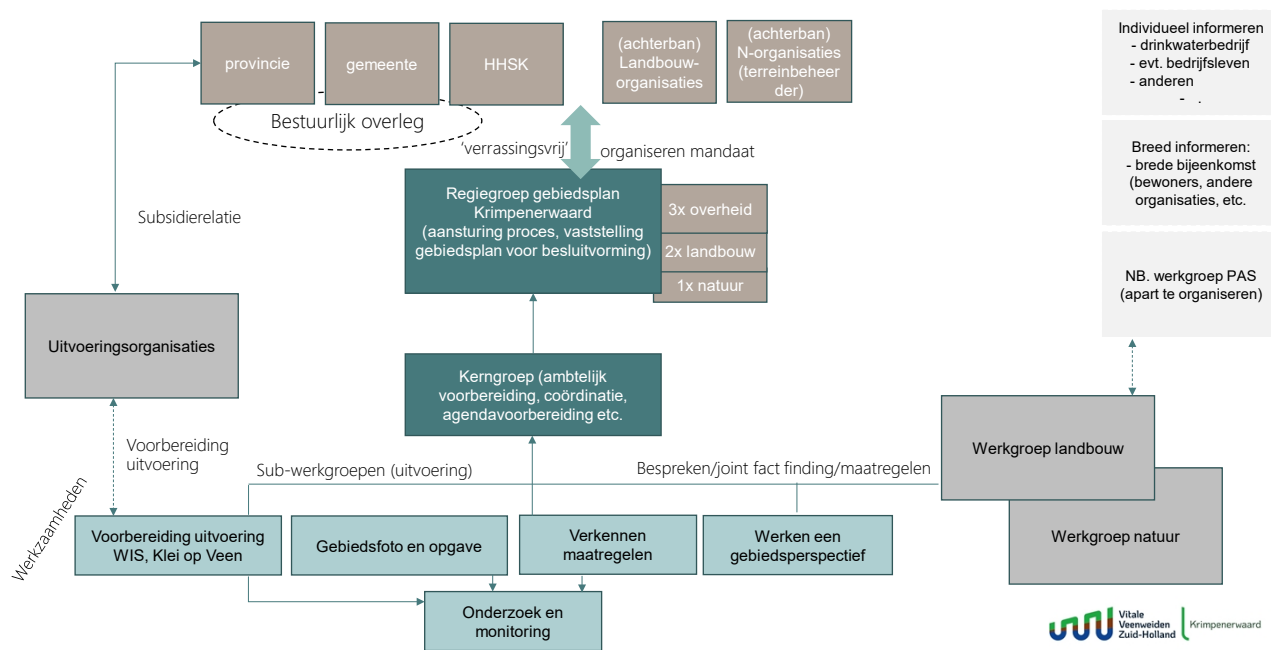
Vanaf 1 juli werkt de provincie dus samen met de gebiedspartners verder richting Ontwerp ZH-PLG. In dit proces neemt de gemeente (ambtelijk en bestuurlijk) de gegeven reactie op het voorontwerp ZH-PLG mee.

2. Gebiedsproces Landelijk Gebied in Krimpenerwaard

2.1 Organisatie Proces Landelijk Gebied in Krimpenerwaard

Voor het gebiedsproces in de Krimpenerwaard is een regiegroep Krimpenerwaard samengesteld met vertegenwoordigers van uit de provincie, HHSK en de gemeente. Verder hebben de landbouworganisaties met twee vertegenwoordigers en de natuurorganisaties met één vertegenwoordiger zitting in de regiegroep. Wethouder Barth is voorzitter van deze regiegroep. De landbouworganisaties en natuurorganisaties bespreken in een 'werkgroep landbouw' en 'werkgroep natuur' samen met provincie, gemeente en hoogheemraadschap de kaarten, opgaven, maatregelen en voorstellen. De werkgroepen werken ook aan de totstandkoming en uitvoering van projecten. De volgende figuur geeft een overzicht van de organisatie.

Organisatie Veenweideaanpak Krimpenerwaard 2.0 (gebiedsplan ZH-PLG)

2.2 Maatregelen en projecten uit ZH-PLG in Krimpenerwaard

De provincie Zuid-Holland heeft in het voorontwerp zestien maatregelen opgenomen, die bijdragen aan het doelbereik van de opgaven uit NPLG en ZH-PLG. Deze maatregelen zijn onderbracht in vier maatregelpakketten, zoals in de volgende tabel weergegeven. In de brief die de gemeente op 5 september aan Gedeputeerde Staten van de provincie heeft gestuurd wordt gevraagd om in het ZH-PLG naast de maatregelen uit deze tabel ook uitgangspunten en maatregelen toe te voegen ten behoeve van de leefbaarheid en vitaliteit van het landelijk gebied in de toekomst, met daarbij ook specifieke aandacht voor de agrarische sector in het gebied.

Landschap en natuurversterking	Toekomstbestendige land- en tuinbouw
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maatregel Realisatie provinciale opgave Natura 2000 ▪ Maatregel Groenblauwe dooradering ▪ Maatregel Nieuwe en vitale bossen ▪ Maatregel NNN ▪ Maatregel VHR-doelbereik buiten natuurgebieden ▪ Maatregel Overgangsgebieden 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maatregel Verduurzaming veehouderij ▪ Maatregel Verduurzaming akkerbouw ▪ Maatregel Natuurinclusieve (glas)tuinbouw ▪ Maatregel Ondersteuning bedrijfsvoering
Verbetering waterkwaliteit	Toekomstbestendig water- en bodemsysteem
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maatregel Aanpak waterkwaliteit landbouw ▪ Maatregel Emissiereductie bollenteelt ▪ Maatregel Emissiereductie boomteelt ▪ Maatregel Emissiereductie glastuinbouw 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maatregel Reductie CO₂-emissie uit veenweiden ▪ Maatregel Toekomstbestendig watersysteem

Voor Krimpenerwaard verwacht de provincie dat een aantal maatregelen in eerste instantie bij kunnen dragen:

- Maatregel reductie CO₂-emissie uit veenweiden, door middel van aanleg waterinfiltratie systemen en klei in veen (zie 2.3);
- Maatregel verduurzaming veehouderij, o.a. reductie stikstof uitstoot (zie 2.4);
- Maatregel Groen Blauwe DoorAdering (zie 2.4).

Daarnaast speelt in Krimpenerwaard de aanleg van NNN-natuurgebieden (Natuurnetwerk Nederland). De aanleg van deze natuurgebieden is inmiddels gestart in deelgebied Den Hoek. Ook de andere deelgebieden worden in de komende jaren aangelegd. Het Programmabureau Veenweiden Krimpenerwaard coördineert deze natuurontwikkeling.

2.3 Bodemdaling remmende maatregelen / reductie CO₂ uitstoot uit veen

Oorspronkelijk is een gebiedsproces in Krimpenerwaard opgestart om te komen tot bodemdaling remmende maatregelen en reductie van CO₂ uitstoot uit veen. Een maatregel in dit kader is de aanleg van Water Infiltratie Systemen (WIS). In de deelgebieden Berkenwoude en Stolwijk West zijn daartoe in 2021 gebiedsprocessen opgestart. De startnotitie NPLG in juni 2022 heeft deze processen vertraagd. Uiteindelijk is in december 2022 besloten om in ieder geval in allebei de gebieden 100 hectare WIS, dus 200 hectare in totaal, aan te leggen. Hiervoor loopt inmiddels het proces van subsidie aanvraag richting provincie.

In de Regiegroep is op 16 juni 2023 het principebesluit genomen om 816 hectare WIS (dit is inclusief de 200 hectare waar al eerder over besloten was) in de deelgebieden Berkenwoude en Stolwijk West aan te leggen. Doel hiervan is de CO₂ emissie als gevolg van veenoxidatie te verminderen. Deelname vanuit de boeren is op basis van vrijwilligheid, uitgaande van de bestaande peilen in het gebied.

Met het nemen van het principebesluit is besloten te starten met voorbereiding van de aanvullende subsidieaanvraag richting de provincie. Parallel hieraan wordt op initiatief van HHSK onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke effecten van WIS in de beide deelgebieden, zoals een grotere kans op wateroverlast of watertekort in droge perioden, en wat eventueel benodigde mitigerende maatregelen daarvoor zijn. De resultaten hiervan worden besproken met de boeren in de deelgebieden en de Regiegroep, op grond waarvan besloten zal worden over definitieve uitvoering.

De Regiegroep heeft afgesproken de effecten bij uitvoering gezamenlijk te volgen en hiervoor een goede monitoring op te zetten. Zo worden eventuele knelpunten inzichtelijk en kan gezocht worden naar oplossingen.

Naast de aanleg van WIS in Berkenwoude en Stolwijk West zijn er in polder Stein Zuid een tiental melkveehouders en andere particuliere grondeigenaren die WIS willen aanleggen. Samen met gemeente Krimpenerwaard, Hoogheemraadschap van Rijnland, Provincie Zuid-Holland, Agrarisch Collectief Krimpenerwaard, KTC Zegveld, PPP-Agro Advies en Waaloord VOF gaan ze in de eerste fase met POP3-subsidie van Provincie Zuid-Holland op ca. 100 ha veengrond WIS aanleggen. Fase twee zal een aanpak hebben gericht op het nog verder verbinden van deze agrarische polder met de stedelijke omgeving: recreatie, natuur, verbeteren van de waterkwaliteit en de biodiversiteit en het verduurzamen van de bedrijfsvoering.

2.4 Werkgroepen landbouw en natuur

De beide werkgroepen zijn inmiddels meerdere keren bij elkaar gekomen.

Werkgroep landbouw

De werkgroep is aan de slag gegaan met het opstellen van een aanpak voor reductie van de stikstof emissie. De aanpak bestaat uit:

- Een eerste inschatting met welke maatregelen het gebied aan de slag wil (of niet);
- Het bepalen van wat deze maatregelen aan reductie kunnen opleveren;
- Het in beeld brengen van kosten en de benodigde middelen om deze maatregelen uit te voeren;
- Formuleren aanpak reductie stikstof Krimpenerwaard.

Een overzicht van mogelijke stikstof reducerende maatregelen met een globaal inzicht van de reductie die deze maatregelen zouden kunnen opleveren is inmiddels gemaakt. Het is de bedoeling dat e.e.a. in de volgende werkgroepen concreter wordt uitgewerkt.

Werkgroep natuur

De werkgroep natuur heeft de kaarten met de nul situatie van de provincie besproken. Vervolgens is deze werkgroep aan de slag gegaan met de opgave “Groen Blauwe Dooradering” (GBDA). GBDA is een opgave onder NPLG die bijdraagt aan de natuuropgave én de waterkwaliteits- en klimaatopgave. De NPLG-doelstelling is dat 10% van het veenweidegebied gebied in 2030 als GBDA is ingericht. Voor heel Zuid-Holland is al een GBDA aanwezig van 4 – 5,9%. De resterende opgave betreft dus 4,1 – 6%. Een voorlopige inschatting van de provincie is dat voor veenweidegebieden het percentage GBDA dat er al is nog iets hoger is dan de 4 – 5,9%.

De werkgroep natuur wil in kaart brengen op welke wijze de resterende opgave GBDA in Krimpenerwaard vorm kan krijgen. De werkgroep natuur betreft ook de werkgroep landbouw bij dit onderwerp. Hiervoor zijn 4 agrariërs aangeschoven bij de werkgroep natuur, zij blijven betrokken bij het gesprek over GBDA.

2.5 Hoe verder na 1 juli in Krimpenerwaard?

Na 1 juli 2023 werken Gedeputeerde Staten toe naar het ontwerp ZH-PLG en bereiden daarnaast met haar gebiedspartners, waaronder Krimpenerwaard, zogeheten startbeslissingen voor de gebiedsverkenningen voor. De startbeslissingen beschrijven per deelgebied de opgave en de te nemen maatregelen. De gebiedsverkenningen monden uit in deelgebiedsprogramma's. De startbeslissingen worden in het najaar van 2023 en voorjaar 2024 per deelgebied uitgewerkt en maken formeel onderdeel uit van de vaststelling van het ZH-PLG 1.0 medio 2024 (zie paragraaf 2.2). De provincie geeft in het voorontwerp ZH-PLG aan dat dan gemeenten en waterschappen gevraagd zal worden de startbeslissingen vast te stellen in hun Colleges van B en W en in de Dagelijks besturen. Dat geldt later ook voor het deelgebiedsprogramma, voorzien eind 2025. Ons college heeft hierbij ook aangegeven hierbij uw raad te willen betrekken en dat hiervoor tijd opgenomen moet worden in de planning van de provincie.

Naast het uitwerken van het ZH-PLG wordt zo snel mogelijk gestart met de uitvoering van kansrijke projecten, voor Krimpenerwaard gaat het dan eerst om de aanleg van WIS in Berkenwoude en Stolwijk West. Bij de uitvoering van deze projecten worden de reguliere RO bevoegdheden tussen decentrale overheden aangehouden.

De provincie neemt nu tot medio 2024 de tijd om het voorontwerp ZH-PLG uit te werken tot ZH-PLG 1.0. Om uw raad in het proces richting het ZH-PLG 1.0 mee te nemen wordt een informatiemoment voor de raad

voorbereid. Ook staat in het najaar een brede informatiebijeenkomst voor belanghebbenden en geïnteresseerden op de planning vanuit de regiegroep. Voor de besluitvorming over het ZH-PLG 1.0 in 2024 is door het college nadrukkelijk aan de provincie gevraagd om voldoende tijd in de planning op te nemen om hierover een besluit te vragen in uw raad.